

ПАУЗАЦІЯ В ДРАМАТИЧНОМУ ТЕКСТІ

Светлова А. І.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

Фонетична пауза входить до складу силенціального ефекту, його терміносистема обіймає низку адгерентних метазнаків з коренем пауза – *паузація, паузологія, паузальний*. Метазнак паузи, характерний для драматичного тексту, позначає переривання у звучанні та артикуляції, зупинку в потоці мовлення[1,27]. Відношення пауза - мовчання є інклюзивним, що уможливило їх осмислення як адгерентних феноменів мовчазного ефекту. Паузи в драматичних текстах – це пропуски, які цілеспрямовано розділяють групи слів за допомогою відрізків мовчання. Драматична пауза поліаспектна та мультимодальна. Вона відділяє смислові ядра тексту від інших другорядних елементів.

Необхідно згадати про намірений пропуск строф в драматичному тексті як композиційний прийом, що дозволяє збільшувати його багатозначність. В драматургії виділяють хезитативні, емфатичні та емоційні паузи.

1. Хезитативна пауза зумовлена потребою часу для обмірковування, пошуку належного слова. Вона може передавати невпевненість у словах, діях героїв драматичних творів.

Напр.англ.: *Do you think the Earth has lost its atmosphere, Willie?(Pause.) Do you, Willie?(Pause.) You have no opinion? (Pause)*[2.,290].

2. Емфатична пауза дозволяє героям: 1)підкреслювати головні моменти сказаного; 2)підготувати співрозмовника до певної інформації; 3)отримати реакцію співрозмовника після сказаного.

3. Емоційна пауза передає настрій, емоції акторів, допомагає розкрити характер ситуації. Напр.англ.: *Mrs. C. ... (Pause) Sunday (pause) Monday (pause) happy days. (Pause) Tuesday, Wednesday (pause) happy days (Pause) Thursday Friday (pause) happy days. (Adjusts parasol) Arthur? Arthur? Are you there Arthur? (Pause)* [2, 287]?

4. При декламуванні віршів кожен мовленнєвий акт відділяється від попереднього паузою, котра називається інтонаційно-логічною. Цей прийом використовується акторами на сцені для чіткості вимови.

Напр.англ.: *A Dream Within A Dream*

Take this kiss upon the brow//

And, in parting from you now//

Thus much let me avow// «...» [3, 470].

5. Інший різновид паузи пов'язаний з явищем, котре знавці віршів називають переносом. Перенос (франц. *enjambement*, від *enjambeur* — «перескочити») — неспівпадання інтонаційно-фразового членування в вірші з метричним членуванням. Напр.англ.:

*Those hours, that with gentle work did
frame
The lovely gaze where every eye doth
dwell,
Will play the tyrants to the very same
And that unfair which fairly doth
excel;*

*For never-resting time leads summer on
To hideous winter, and confounds him
there;
Sap checked with frost, and lusty leaves
quite gone,
Beauty o'er-snowed and bareness every
where...*

В другому, четвертому, шостому, сьомому рядках пауза і пониження тону не порушують метричного членування віршу. В першому, третьому, п'ятому рядках вірш вимагає паузи ,хоча по логіці членування речення вона не повинна бути.

Пауза театральна в акторському мистецтві - один з основних засобів художньої виразності. Саме вміле використання пауз дозволяє акторові (і всьому акторському складу спектаклю в цілому) досягти потрібної темпоритмічної течії вистави. Паузи бувають текстовими або пластичними, вони можуть бути підтриманими постановочними ефектами: музикою, світлом, динамічної перестановкою декорації і т.д., що ще більше посилює емоційну напругу сцени .Пауза виконує дуже важливу функцію. По-перше, вона приваблює і захоплює увагу публіки. По-друге, у паузі, власне, і відбувається так звана «постановка на публіці», тобто остаточно встановлюються відносини між оратором і аудиторією.

Дуже часто на сцені практикують монологи або частини п'єс зі словами автора, що потребує неабиякої майстерності акторів. Приклад роману Д. Лоджа «Світ тісний», в непрякій розповіді якого, преломленого іронічним сприйняттям научного дискурса :

*She always had a notebook open and a pen in her
hand, but I never saw her write anything. It piqued
me One day ... I stopped in front of her....*

Шкідливо як зловживати, так і не дорожити паузами. В акторів з меншим внутрішнім змістом нерідко відбувається зворотне явище,при якому пауза мало відображає внутрішній підтекст. Від цього їх мова формальна, суха, млява, що, звичайно, небажано.

1. Анохіна Т. О. Семантизація категорії мовчання в англomовному художньому дискурсі(Монографія). – Вінниця.:Нова книга, 2008. – 160 с.
2. Beckett, S., The Grove Centenary Edition Vol III Dramatic Works – New York: Grove Press, 2006. – P. 287 , 290
3. Silverman, Kenneth. Edgar A. Poe: Mournful and Never-ending Remembrance. Harper Perennial, 1991. – P. 106, 469-70.

Светлова, А.І. Паузація в драматичному тексті [Текст] / А.І. Светлова; наук. кер. С.О. Швачко // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова та ін. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 110-112.